

”Vilket slöseri med kolatomer”

Det är mycket mellan påsk och midsommar. I år är inget undantag. Projektavstämningar, kursprov, årsmöten, o vad mycket ogräs det är i rabatten, skolavslutning och har någon sett cykelpumpen? Lövsprickning, blommande träd och allergiska reaktioner, tack kemi för läkemedel mot de vanligaste. Lunch ute på en bänk, hämtmat, spontant eller planerat. Tack kemi för smarta förpackningar i plast eller plastat papper. Med en engångsgaffel blir det ju heller ingen disk. Sen då? I värsta fall ”glöms” skräpet kvar, men lyckligtvis hittar det oftare ett avfallskärl för vidare befordran till en förbränningsanläggning, där energiinnehållet tas tillvara för att generera fjärrvärme och kanske el. Vilket slöseri med kolatomer som skulle kunna användas igen!

PLASTER OCH ANDRA polymerer är fantastiska material som finns överallt omkring oss, i allt från högteknologiska sammanhang till påsar, burkar och annan vardagsplast. Gemensamt är att de innehåller grundämnet kol i förening med bland annat väte, syre och kväve, men skillnaderna mellan olika typer av polymerer är så stora att materialåtervinning med några undantag ansetts som nästan omöjlig. Så vad händer med den plast som vi källsorterar, det vill säga inte slänger ihop med andra material? Kemisk Tidskrift har besökt Europas största plaståtervinningsanläggning (se sidan 14), där använd plast förbereds för nästa liv. Jag ser likheter med hur vi återvinner papper i flera cykler, innan fibrerna blivit så nedbrutna att det papper som görs kan ges rätt egenskaper för ett av de viktigaste bekvämpapper vi har.

Just den utgången finns inte för plast eller andra svårnedbrytbara polymerer som vi absolut inte ska spola ned. Men när returräffinaderier (se sidan 19) tas i bruk kan kolatomerna i alla polymerer, även de som inte kan återvinnas i dag, nyttjas som alternativ till kolatomer från nyuppumpad olja för att ge startmaterial för inte bara plast, utan även läkemedel och annat nyttigt.

NU AVSLUTAR VI vårterminen, förbereder hösten och hoppas att alla får en skön sommar!

Helena Grennberg är ordförande i Svenska Kemisamfundet och professor i kemi vid Uppsala universitet.

Respons:
helena.grennberg@kemi.uu.se

ges ut av Svenska
Kemisamfundet med 4 nr/år

Adress:

Kemisk Tidskrift
Svenska Kemisamfundet
Wallingatan 24, 3 tr
111 24 Stockholm
www.kemisamfundet.se

Chefredaktör:

Siv Engelmark,
Vetenskapsmedia,
siv.engelmark@vetenskapsmedia.se,
070-560 02 14

Ansvarig utgivare:

Agneta Sjögren,
Svenska Kemisamfundet,
agneta.sjogren@kemisamfundet.se,
070-811 52 60

Grafisk form:

Agnes Dunder och
Lisa Sigebbrand,
Content Innovation, ci.se

Språkgranskning:

Lili Guggenheimer

Annonsansvarig:

Agneta Sjögren, agneta.sjogren@kemisamfundet.se
070-811 52 60

Produktion:

Vetenskapsmedia i Sverige AB
Valhallavägen 117 F
115 31 Stockholm
jonas@vetenskapsmedia.se
www.vetenskapsmedia.se

Redaktionsråd:

Ordförande: Ulla Nyman, IKEM; Daniel Brandell, Uppsala universitet; Leif Jönsson, Umeå universitet; Sven Järrås, KTH; Anna Kärrman, Örebro universitet; Olle Mattsson, Uppsala universitet; Oleg Pajalic, Chalmers och Perstorp; Petter Persson, Lunds universitet; Henrik Sundén, Chalmers.

Omslagsfoto: Nasa.

Tryck: Pipeline Nordic.

Upplaga: 3 500.

Kemisk Tidskrift är medlems-tidning för Svenska Kemisamfundet. Följ @kemisktidskrift på Facebook, Twitter och Instagram.

 Vetenskapsmedia

 SVENSKA KEMISAMFUNDET
The Swedish Chemical Society